

МВС УКРАЇНИ

ЛЬВІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ВНУТРІШНІХ СПРАВ

Курсова робота
з навчальної дисципліни “ ” з теми No ____
“ Дисциплінарна відповідальність поліцейського”

Студента групи
підготовки бакалавра
Керівник:

Національна шкала _____
Кількість балів: _____ Оцінка:
ECTS _____

Члени комісії

(підпис)

(прізвище та ініціали)

(підпис)

(прізвище та ініціали)

(підпис)

(прізвище та ініціали)

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ І. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ ПРО ВИДИ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ, ЯКІ МОЖУТЬ ЗАСТОСОВУВАТИСЯ ДО ПОЛІЦЕЙСЬКОГО	6
1.1.Поняття та ознаки видів відповідальності, що застосовуються до працівників Національної Поліції України.....	6
1.2. Принципи та завдання призначення застосування дисциплінарної відповідальності до поліцейського	8
РОЗДІЛ ІІ. ОКРЕМІ ХАРАКТЕРИСТИКИ ДИСЦИПЛІНАРНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ПОЛІЦЕЙСЬКОГО.....	11
2.1. Порядок застосування дисциплінарних стягнень в органах Національної поліції України.....	11
2.2. Облік заохочень та стягнень.....	15
РОЗДІЛ ІІІ. ПОРЯДОК ПРОВЕДЕННЯ СЛУЖБОВИХ РОЗСЛІДУВАНЬ В ОРГАНАХ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ.....	17
ВИСНОВКИ.....	20
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	22

ВСТУП

Актуальність теми. Україна має багатовікову історію свого як культурного, так і політичного життя. В умовах інтеграції як і самої країни, так і її законодавства, основоположними є саме взаємовідносини, а особливо у сфері дисциплінарної відповідальності поліцейських.

Євроінтеграція та реформування антимонопольного законодавства— цивілізаційний вибір України, одна з її ключових вимог. Для України європейська інтеграція у сфері законодавства – це шлях модернізації економіки, подолання технологічної відсталості, залучення іноземних інвестицій і новітніх технологій, створення нових робочих місць, підвищення конкурентоспроможності вітчизняного товаровиробника, вихід на світові ринки, насамперед на ринок ЄС.

Сьогодні в Україні, як і в усьому світі, найвищою цінністю визначено забезпечення прав і свобод людини та громадянина. Особливу увагу приділено неповнолітнім, які є однією з найнезахищеніших верств населення, що зумовлює необхідність створення особливих умов для забезпечення та реалізації їхніх прав.

Такими з них, зокрема є те, що поліцейська діяльність, яка проводиться за наявності спеціально підготовлених осіб у вигляді законного представника, педагога або психолога, а за необхідності – лікаря. Зазначене дає змогу мінімізувати психологічний негативних вплив.

Матеріально-правовий інститут дисциплінарна відповідальність від виконує важливу роль як засіб альтернативного вирішення правових конфліктів, сприяє стимулюванню позитивної посткримінальної поведінки, запобігає стигматизації осіб, які вчинили нетяжкі кримінальні правопорушення. Ефективність такого інституту повинна забезпечуватись високою якістю кримінального законодавства, а також не менш високою якістю кримінального процесуального законодавства, сутність якого, на наше переконання, полягає саме у регулюванні діяльності, спрямованої на правильну, своєчасну реалізацію норм права.

Мета курсової роботи полягає у комплексному та об'єктивному дослідженні дисциплінарної відповідальності поліцейського.

Поставлена мета зумовлює необхідність вирішення наступних **завдань**:

- дослідити загальні положення про види відповідальності, які можуть застосовуватися до поліцейського;
- визначити поняття та ознаки видів відповідальності, що застосовуються до працівників Національної Поліції України;
- охарактеризувати принципи та завдання призначення застосування дисциплінарної відповідальності до поліцейського;
- окреслити окремі характеристики дисциплінарної відповідальності поліцейського;
- дослідити порядки застосування дисциплінарних стягнень в органах Національної поліції України;
- охарактеризувати облік заохочень та стягнень.
- розглянути порядок проведення службових розслідувань в органах національної поліції України.

Об'єктом дослідження є відносини, щодо поняття дослідження дисциплінарної відповідальності поліцейського.

Предметом дослідження є окремі елементи поняття та дослідження дисциплінарної відповідальності поліцейського.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами. Тема дисертаційної роботи відповідає науковому напрямку кафедри кримінального права. Робота виконана в межах держбюджетних тем, згідно Координаційної програми та тематичних планів науково-дослідних робіт Міністерства освіти і науки України. Автор курсової роботи був відповідальним виконавцем цієї науково–дослідної роботи.

Умова практичного завдання полягає у висвітленні загальної характеристики призначення покарання у кримінальному праві та дослідженні

понять і ознак, принципів та особливостей загальних засад призначення покарання у кримінальному праві.

Практичне значення одержаних результатів виражається у тому, що, проведене дослідження стане у нагоді для подальшого вивчення засад призначення покарання у наряду кримінально-правової характеристики. Вони можуть бути використані під час викладання курсів та спецкурсів із кримінального права та подальшого дослідження даного питання.

Методи дослідження. Основою курсової роботи є діалектичний метод пізнання. Крім цього загального методу пізнання для досягнення поставленої в роботі мети були використані наступні методи: 1) формально-догматичний (юридичний) – при з'ясуванні нормативного змісту окремих положень науки щодо умовно-дострокового звільнення від відбування покарання чи заміни невідбутої частини покарання більш м'яким. 2) системно-структурний – для поглибленого дослідження і співставлення окремих нормативних положень, які пов'язані з підставами звільнення від кримінальної відповідальності.

Стан дослідження. Для всебічного та повного дослідження питання були використані наукові праці таких вчених як Євдокімова О. Казначеева Д.В. Письменський Є.О.. Козакова І.В. Ус О. В. Ткачевский Ю. М. Коломієць Н.В.Горох О. П. та ін.

Структура та обсяг курсової роботи. Курсова робота складається зі вступу, двох розділів, висновків, та списку використаної літератури.

РОЗДІЛ І. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ ПРО ВИДИ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ, ЯКІ МОЖУТЬ ЗАСТОСОВУВАТИСЯ ДО ПОЛІЦЕЙСЬКОГО

1.1. Поняття та ознаки видів відповідальності, що застосовуються до працівників Національної Поліції України

Системне і логічне тлумачення закону дає підставу вважати, що КК під звільненням від кримінальної відповідальності розуміє звільнення тільки від майбутньої, потенційної відповідальності. Стосовно ж звільнення від реальної кримінальної відповідальності закон використовує поняття «звільнення від покарання» (розділ XII Загальної частини КК так і називається — «Звільнення від покарання та його відбування»).

Процес оцінки доказів та інформації щодо особи підозрюваного чи обвинуваченого є специфічним. Прокурори у своїй діяльності повинні керуватися тим, що докази щодо засудження підозрюваного, обвинуваченого чи інших правопорушень, які не є предметом цього кримінального провадження, а також відомості про сутність чи окремі ознаки підозрюваного, обвинуваченого є недопустимими. довести вину підозрюваного. обвинувачений у скоєнні кримінального правопорушення (ч. 1 ст. 88 КПК України) [1].

Це пояснюється тим, що кримінальна відповідальність реалізується в трьох типових формах, а саме:

- 1) не пов'язаній з призначенням винному покарання;
- 2) пов'язаній з призначенням покарання, але без його реального відбування;
- 3) пов'язаній з відбуванням призначеного покарання.

На підставі ретельного порівняльно-правового аналізу, поряд із відображенням авторського бачення стосовно вирішення вітчизняних проблем

у сфері призначення покарання, Т. В. Сахарук обґрунтовує необхідність запровадження правил призначення покарання як перспективного напрямку вдосконалення вітчизняної системи призначення покарання. На підставі свого дослідження вчена стверджує, що на сьогоднішньому етапі визначення правил призначення покарання у кримінальному законодавстві України є неможливим, оскільки їх розробленню повинно передувати заснування комісії з питань призначення покарання, вивчення практики призначення покарання в Україні з метою визначення тих критеріїв, які варто враховувати судам під час призначення покарання, та їх впливу на міру покарання. З-поміж іншого, із ефективних механізмів, які функціонують в іноземних державах, Т. В. Сахарук доводить необхідність імплементації досвіду в частині визначення медіани санкції статті Особливої частини КК як «відправної точки» пом'якшення й обтяження покарання [2].

Традиційно в юридичній літературі виділяють загальну дисциплінарну та спеціальну дисциплінарну відповідальність. Дисциплінарна відповідальність поліцейських належить до спеціальної дисциплінарної відповідальності. Так, Б. В. Лавренко вказує на самостійне місце відповідальності працівників на мілітаризованій державній службі в системі спеціальної дисциплінарної відповідальності. З його погляду, «особливості такої відповідальності зумовлені виконанням працівниками зовнішніх та внутрішніх функцій охорони і захисту держав, а той факт, що ці працівники виконують свою роботу із застосуванням зброї, свідчить, що в основу їхньої дисциплінарної відповідальності покладено чіткий ієрархічний принцип дисциплінарної влади. У сучасних умовах військової служби, на засадах добровільності, громадяни проходять за контрактом, який згідно з чинним законодавством є особливою формою трудового договору.

Мілітаризовану державну службу в Україні представляють такі категорії: військовослужбовці Збройних сил України всіх родів військ; службовці збройних формувань, утворених на підставі закону; працівники Служби безпеки

України; окремі категорії працівників митниці; Національна поліція».

Таким чином, поняття та ознаки призначення відповідальності поліцейському характеризуються багатоаспектністю розгляду даного явища та визначають основоположну характеристику взаємовідносин пов'язаних із призначенням відповідальності за вчинення того чи іншого правопорушення.

1.2. Принципи та завдання призначення застосування дисциплінарної відповідальності до поліцейського

Протягом дії нового кримінального законодавства України неодноразово змінювалася редакція кримінально-правових норм, які передбачали відповідальність за причетність до кримінального правопорушення. Унаслідок цього не сформувалося єдиних підходів до правової оцінки таких проявів причетності, як заздалегідь не обіцяне приховування, зберігання та використання майна, одержаного злочинним шляхом, до визначення критеріїв розмежування кримінальних правопорушень, передбачених статтями 198, 396, 209, 256, 306 та іншими статтями КК України [3].

Особливого значення набуває саме судовий контроль, який виявляється у діяльності слідчого судді щодо захисту прав та основних свобод учасників кримінального провадження саме на стадії досудового розслідування. Основні принципи, такі, як змагальність, верховенство права та законність є нагальними та важливими при характеристиці судового контролю, які визначаються важливими. Характер правозахисної характеристики судового контролю у кримінальному провадженні є визначальним для належних умов реалізації певних напрямків такої сфери.

До функцій кримінальної відповідальності поліцейських можна віднести такі: регулятивна функція передбачає фіксацію у кримінально-правових нормах підстав реалізації кримінальної відповідальності, визначення кримінально-правового статусу особи, яка підлягає кримінальній відповідальності, складів правомірної поведінки, що виключають кримінальну відповідальність, підстав застосування заходів кримінально-правового впливу, прав та обов'язків [4]правозастосовних органів щодо їх застосування; превентивна функція кримінальної відповідальності складається з двох взаємозв'язаних складників:

спеціально-превентивного впливу, що полягає в утриманні від вчинення нового кримінального правопорушення особою, щодо якої реалізована кримінальна відповідальність, і загально-превентивного впливу, який передбачає попередження скоєння кримінальних правопорушень іншими особами; каральна функція кримінальної відповідальності позбавляє особу, яка вчинила кримінальне правопорушення, найрізноманітніших благ, прав, свобод і знаходить свій вияв у застосуванні кожного елементу кримінальної відповідальності (засудження – покарання – судимості);

відновлювальна функція кримінальної відповідальності реалізується шляхом приведення у первинний стан порушених суспільних відносин, соціальних зв'язків, правовідносин;

у загальному вигляді – утвердження соціальної справедливості; виховна функція кримінальної відповідальності реалізується за рахунок успішного виконання усіх інших функцій, впливаючи на внутрішній світ особи винного, його моральну сферу, цінності орієнтації, правосвідомість [5, с.10].

Кримінальну відповідальність можна класифікувати за такими підставами:

А) за критерієм суб'єкта, що реалізує кримінальну відповідальність у законодавчій або правозастосовній діяльності, виокремлюють:

- 1) законодавчо встановлену кримінальну відповідальність;
- 2) судову кримінальну відповідальність;

3) кримінальну відповідальність, яка реалізується спеціальними органами виконавчої влади держави [6].

Б) за родовим об'єктом можна говорити про таку кримінальну відповідальність:

- 1) проти основ національної безпеки;
- 2) проти життя та здоров'я особи;
- 3) проти власності.

В) За безпосереднім об'єктом – кримінальна відповідальність за:

- 1) шпигунство;
- 2) умисне вбивство;
- 3) крадіжку;
- 4) грабіж;
- 5) розбій тощо.

Г) За способом вчинення виділяється кримінальна відповідальність:

- 1) за насильницькі;
- 2) за ненасильницькі;
- 3) вчинені шляхом обману.

Д) За суб'єктом:

- 1) відповідальність, що вчиняються загальним суб'єктом;
- 2) відповідальність, що вчиняються спеціальним суб'єктом.

Г) За формою вини:

- 1) відповідальність за умисні;
- 2) відповідальність, вчинені через необережність [7].

Отже, поняття та ознаки поліцейської відповідальності являють собою сукупність окремих понять та ознак превентивних та примусових заходів, які застосовуються до органів Національної поліції України.

РОЗДІЛ II. ОКРЕМІ ХАРАКТЕРИСТИКИ ДИСЦИПЛІНАРНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ПОЛІЦЕЙСЬКОГО

2.1. Порядок застосування дисциплінарних стягнень в органах Національної поліції України

Дана тематика загалом є доволі актуальною, оскільки перебуває на сьогодні на стадії свого остаточного формування, що виокреслюється в реалізації певних механізмів взаємодії учасників кримінального процесу між собою та посадовими особами, уповноваженими на здійснення судового контролю в межах конкретного кримінального провадження. Гармонізація кримінального законодавства до європейського дозволяє звернути особливу увагу у межах здійснення кримінального судочинства на його окремі особливості.

Характеризуючи в загальних рисах порядок притягнення працівників до дисциплінарної відповідальності слід звернути увагу на те, що у чинному законодавстві про працю передбачені два види дисциплінарної відповідальності, кожному з яких притаманні свої характерні особливості щодо видів, порядку застосування і оскарження дисциплінарних стягнень [8. с. 5].

Так, виокремлюють *загальну* і *спеціальну* дисциплінарні відповідальності.

Загальна дисциплінарна відповідальність передбачена Кодексом законів про працю України і правилами внутрішнього трудового розпорядку для всіх категорій працівників, крім тих правових регулювань трудової діяльності яких лежить в площині застосування спеціального законодавства України або відомчих актів (статутів чи положень про дисципліну) [9].

Слід зазначити, що за загальним правилом за порушення трудової дисципліни до працівника може бути застосовано тільки один з таких заходів стягнення, як догана та звільнення, але це стосується тільки загальної дисциплінарної відповідальності [10].

Для спеціальної ж дисциплінарної відповідальності є характерною можливість застосування до порушника трудової дисципліни крім догани і звільнення, ще й таких заходів дисциплінарного стягнення та впливу, зокрема, як: пониження в класному чині, пониження в посаді, позбавлення нагрудного знаку, звільнення з позбавленням класного чину, попередження про неповну службову відповідність, затримка до одного року у присвоєнні чергового рангу або у призначенні на вищу посаду, усне зауваження, зауваження, сувора догана, пониження в спеціальному званні на один ступінь і.т.п.

Таким чином, вирішуючи питання щодо притягнення конкретного порушника трудової дисципліни до дисциплінарної відповідальності, слід враховувати правове положення в якому перебуває цей працівник.

Так, наприклад, працівники прокуратури перебувають в особливому правовому положенні і несуть дисциплінарну відповідальність згідно з Дисциплінарним статутом прокуратури України, затвердженим постановою Верховної Ради України від 6 листопада 1991 року N 1796-XII (далі-Статут) [11].

Зокрема, статтею 9 Статуту передбачено, що до прокурорсько-слідчих працівників, а також працівників навчальних, наукових та інших установ прокуратури крім догани та звільнення можуть застосовуватися і такі дисциплінарні стягнення, як: пониження в класному чині, пониження в посаді, позбавлення нагрудного знаку "Почесний працівник прокуратури України", звільнення з позбавленням класного чину [12].

При виборі заходу дисциплінарного стягнення також слід враховувати, що відповідно до частини третьої статті 43 Конституції України використання примусової праці заборонено. У зв'язку з цим не можуть застосовуватись як такі, що суперечать Конституції України, правила відомчих положень чи статутів про дисципліну, які передбачають можливість тимчасового переведення працівника без його згоди на іншу роботу в порядку дисциплінарного стягнення [13,с.2].

Такі заходи дисциплінарного стягнення передбачені, наприклад, пунктом 12 Положення про дисципліну працівників залізничного транспорту, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 26 січня 1993 р. N 55 (далі-Положення).

Згідно із зазначеним пунктом Положення до працівників залізничного транспорту можуть застосовуватися, зокрема, такі стягнення, як позбавлення машиністів права керування локомотивом з наданням роботи помічником машиніста, а також позбавлення свідоцтва водія моторно-рейкового транспорту незнімного типу та свідоцтва помічника машиніста локомотива з наданням роботи, не пов'язаної з керуванням локомотивом і моторно-рейковим транспортом, на строк до одного року [14].

Окремої уваги заслуговує розгляд питання про строки та суб'єкти застосування дисциплінарних стягнень.

Так, Кодексом законів про працю України передбачено, що дисциплінарні стягнення застосовуються органом, якому надано право прийняття на роботу (обрання, затвердження і призначення на посаду) даного працівника.

При цьому, на працівників, які несуть дисциплінарну відповідальність за статутами, положеннями та іншими актами законодавства про дисципліну, дисциплінарні стягнення можуть накладатися також вищестоящими органами [15].

Наприклад, частиною першою статті 13 Дисциплінарного статуту органів внутрішніх справ України, затвердженого Законом України від 22 лютого 2006 року N 3460-IV, передбачено, що Міністрові внутрішніх справ України належить право накладати дисциплінарні стягнення, передбачені цим Статутом, на всіх осіб рядового і начальницького складу.

Також, слід зауважити, що працівники, які займають виборні посади, можуть бути звільнені тільки за рішенням органу, який їх обрав, і лише з підстав, передбачених законодавством [16].

Щодо строків застосування дисциплінарного стягнення слід зазначити, що за загальним правилом строк для застосування дисциплінарного стягнення визначається відповідно до статті 148 Кодексу законів про працю України (далі-Кодекс).

Зазначеною статтею Кодексу передбачено, що дисциплінарне стягнення застосовується власником або уповноваженим ним органом безпосередньо за виявленням проступку, але не пізніше одного місяця з дня його виявлення, не рахуючи часу звільнення працівника від роботи у зв'язку з тимчасовою непрацездатністю або перебування його у відпустці.

Також, цією статтею Кодексу визначено, що дисциплінарне стягнення не може бути накладене пізніше шести місяців з дня вчинення проступку.

Разом з цим, спеціальним законодавством України і відомчими актами (статутами чи положеннями про дисципліну) передбачені і інші строки застосування дисциплінарних стягнень.

Якщо у справі, порушеній за фактом вчинення кримінального правопорушення, не встановлено, хто його вчинив, добровільні заява або повідомлення особи про вчинене нею мають розглядатись як з'явлення із зізнанням. Аналогічно розцінюється заява особи, притягнутої до кримінальної відповідальності, про вчинення нею іншого кримінального правопорушення, про який не було відомо органам розслідування [17].

Загалом, кримінальне процесуальне законодавство виділяє дві форми досудового розслідування, після призначення покарання яке використовує механізм судового контролю. А саме, досудове слідство та дізнання. Перше використовується для розслідування кримінальних проступків як таких, а дізнання має відповідати положенням 25 глави Кримінального процесуального кодексу України. У цьому випадку, основна роль належить слідчому судді, як уповноваженій на виконання важливих функцій у судовому процесі особі.

За сукупності вчинених кримінальних правопорушень з'явлення із зізнанням має враховуватись як обставина, що пом'якшує покарання при призначенні останнього за кримінальне правопорушення, у зв'язку з яким зроблено це зізнання [18].

Наведений у ч. 1 ст. 67 КК перелік обставин, що обтяжують покарання, є вичерпним, тому суд не вправі посилатись у вирокі як на обтяжуючі і враховувати при призначенні покарання інші обставини, не передбачені цією статтею [19].

Відповідно до ч. 2 ст. 67 КК суд, установивши наявність зазначених у пунктах 2, 6, 7, 9, 10, 12 ч. 1 цієї статті обтяжуючих обставин, зобов'язаний навести їх у вирокі та врахувати при призначенні покарання. Обставини, передбачені пунктами 1, 3, 4, 5, 8, 11, 13 ч. 1 ст. 67 КК, суд залежно від конкретних обставин справи (зокрема, за відсутності зв'язку якоїсь із названих у цих пунктах обставин зі кримінального правопорушення) вправі не визнати обтяжуючими, навівши у вирокі відповідні мотиви.

Отже, виходячи із вищезазначеного, з аналізу прав уповноваженого керівника видно, що він не приймає особистої участі в проведенні службового розслідування, а лише сприяє оптимальній безперешкодній її роботі безпосереднього суб'єкта його проведення – дисциплінарній комісії.

2.2. Облік заохочень та стягнень

Усі заохочення і дисциплінарні стягнення підлягають обліку.

Облік заохочень і дисциплінарних стягнень, накладених на осіб рядового і начальницького складу, ведеться в органах і підрозділах цивільного захисту в їх особових справах та відповідно в журналах обліку заохочень чи обліку дисциплінарних стягнень.

Усі заохочення та дисциплінарні стягнення, передбачені цим Статутом, включаючи заохочення, оголошені начальником усього особовому складу органу чи підрозділу цивільного захисту, в тижневий строк заносяться до відповідного розділу особової справи та відповідно до журналів обліку заохочень чи обліку дисциплінарних стягнень [20].

У разі зняття дисциплінарного стягнення в особовій справі та відповідно в журналах обліку заохочень і обліку дисциплінарних стягнень робиться запис про те, коли і ким було знято відповідне дисциплінарне стягнення.

Дисциплінарна відповідальність – це застосування дисциплінарних стягнень до поліцейського, який вчинив дисциплінарний проступок у зв'язку з невиконанням своїх професійних та службових обов'язків.

Дисциплінарним проступком визнається протиправна винна дія чи бездіяльність поліцейського, що полягає в порушенні ним службової дисципліни, невиконанні чи неналежному виконанні обов'язків поліцейського або виходу за їх межі, порушенні обмежень та заборон, визначених законодавством для поліцейських, а також у вчиненні дій, що підривають авторитет поліції Відповідно до ст. 12 Закону України «Про Дисциплінарний статут Національної поліції України» [21, с.1].

Дисциплінарне стягнення - це відповідальність працівника за вчинення дисциплінарного проступку.

Відповідно до наведеного, дисциплінарні стягнення застосовуються у разі невиконання чи неналежного виконання працівником з його вини обов'язків, покладених на нього законодавством або правилами внутрішнього трудового розпорядку.

РОЗДІЛ III. ПОРЯДОК ПРОВЕДЕННЯ СЛУЖБОВИХ РОЗСЛІДУВАНЬ В ОРГАНАХ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ

Найважливішим фактором, що впливає на поширеність незаконного насильства в поліції, є відсутність системи ефективного розслідування таких випадків, а також відсутність об'єктивної та повної статистики цього явища. Існуюча система збору даних закрита для державних органів, які діють в умовах конфлікту інтересів. Серед тих, хто зазнав порушення своїх прав з боку поліції, більшість (72,9%) не подали жодних офіційних скарг. Тому системі розслідування та збору скарг на поліцію не довіряють і до неї не звертаються. Тому роботу Державного бюро розслідувань та Генеральної прокуратури не можна вважати ефективною – вони працюють з незначною часткою випадків насильства і навіть не знають реальної картини [22].

Службове розслідування призначається за письмовим наказом керівника, якому надані повноваження із застосування до поліцейського дисциплінарного стягнення.

Підставами для призначення службового розслідування є заяви, скарги та повідомлення громадян, посадових осіб, інших поліцейських, засобів масової інформації, рапорти про вчинення порушення, що має ознаки дисциплінарного проступку, або безпосереднє виявлення ознак такого проступку посадовою особою поліції за наявності достатніх даних, що вказують на ознаки дисциплінарного проступку [23].

Службове розслідування призначається, зокрема, за наявності даних про:

- внесення до Єдиного реєстру досудових розслідувань відомостей про скоєння поліцейським кримінального правопорушення;
- повідомлення поліцейському про підозру в учиненні ним кримінального правопорушення, якщо службове розслідування не було проведено на підставі

абзацу другого цього пункту або якщо за його результатами не було встановлено дисциплінарного проступку [24];

надходження подання спеціально уповноваженого суб'єкта у сфері протидії корупції або припису Національного агентства з питань запобігання корупції, в якому міститься вимога щодо проведення службового розслідування з метою виявлення причин та умов, за яких стало можливим учинення корупційного або пов'язаного з корупцією правопорушення чи невиконання вимог [Закону України «Про запобігання корупції»](#);

ознаки дисциплінарного проступку, що призвів до загибелі або поранення (контузії, травми або каліцтва) поліцейського під час виконання ним службових повноважень;

недотримання підстав та порядку застосування або використання вогнепальної зброї, спеціальних засобів або заходів фізичного впливу;

недотримання норм кримінального процесуального законодавства України під час проведення досудового розслідування;

втрату поліцейським службового посвідчення та спеціального нагрудного знака (жетона), табельної, добровільно зданої чи вилученої зброї або боєприпасів, нагородної зброї, якщо вона зберігалася в територіальному органі поліції чи його територіальному (відокремленому) підрозділі, а також закладі, установі Національної поліції України, що належать до її управління (далі - органи (підрозділ, заклад, установа) поліції), а також втрату спеціальних засобів поліцейським чи відсутність їх в органі (підрозділі, закладі, установі) поліції, матеріалів досудового розслідування, справ оперативного обліку та справ про адміністративні правопорушення, речових доказів, а також тимчасово вилученого майна під час кримінального провадження [25];

розголошення конфіденційної, таємної, службової або іншої інформації, яка містить таємницю, що охороняється законом;

порушення законодавства України у сфері фінансово-господарської діяльності органів поліції, а також установ, які належать до сфери управління Національної поліції України, виявлені під час ревізій або перевірок, внутрішніх аудитів;

перебування поліцейського на роботі (службі) у стані алкогольного сп'яніння або стані, викликаному вживанням наркотичних чи інших одурманюючих засобів, або під впливом лікарських препаратів, що знижують увагу та швидкість реакції;

приховування від обліку заяв і повідомлень про вчинені кримінальні та адміністративні правопорушення, які були відомі поліцейському, але не отримали реєстраційного номера або не були зафіксовані ним у встановленому законодавством України порядку.

Службове розслідування не призначається в разі надходження до органу (підрозділу, закладу, установи) поліції чи закладу вищої освіти із специфічними умовами навчання, який здійснює підготовку поліцейських (далі - ЗВО), матеріалів про вчинення поліцейським адміністративного правопорушення, що складені в порядку, визначеному Кодексом України про адміністративні правопорушення. У цьому разі рішення про притягнення до дисциплінарної відповідальності приймається на підставі зазначених матеріалів.

У наказі про призначення службового розслідування та утворення дисциплінарної комісії визначаються голова та члени дисциплінарної комісії, зазначається підстава проведення службового розслідування, а також прізвище, ім'я, по батькові, посада поліцейського, стосовно якого воно проводитиметься (у разі якщо на час призначення службового розслідування це відомо).

Проект наказу про призначення службового розслідування та пропозиції щодо складу дисциплінарної комісії готує структурний підрозділ, яким встановлено наявність підстав для проведення службового розслідування [6].

Отже, за рішенням уповноваженого керівника в межах повноважень підготовку проекту наказу про призначення службового розслідування може бути доручено іншому органу (підрозділу) поліції. Склад дисциплінарної комісії визначається з урахуванням вимог статті 15 Дисциплінарного статуту Національної поліції України.

ВИСНОВКИ

У сучасних умовах розвитку демократичного суспільства одним із пріоритетних напрямів внутрішньої політики будь-якої держави є боротьба зі злочинністю у правоохоронних органах. Її ефективність залежить від низки чинників, серед яких належна законодавча регламентація інституту причетності поліцейських до дисциплінарного правопорушення.

Узагальнюючи висновки, слід додати про практичний результат вищезазначеного дослідження. Визначаючи проблематику окреслення необґрунтованого призначення більш м'якого покарання, ніж передбачено законом, передбачається формування переліку обставин, які не можуть зумовлювати застосування ст. 69 КК безвідносно до виду кримінального правопорушення, а саме: щире каяття, активне сприяння розкриттю кримінального правопорушення, визнання вини, часткове визнання вини, наявність в особи, яка засуджується за вчинення кримінального правопорушення, неповнолітньої дитини, поведінка обвинуваченого після вчиненого кримінального правопорушення, стан здоров'я обвинуваченого, добровільне відшкодування

завданого кримінального правопорушення збитку, ненастання наслідків у випадку вчинення кримінального правопорушення з формальним складом, відсутність обтяжуючих обставин як обставина, яка в окремих випадках визнається пом'якшуючою.

З урахуванням вищезазначеного та метою роботи, було досягнуто таких завдань, як:

- досліджено загальні положення про види відповідальності, які можуть застосовуватися до поліцейського;
- визначено поняття та ознаки видів відповідальності, що застосовуються до працівників Національної Поліції України;
- охарактеризовано принципи та завдання призначення застосування дисциплінарної відповідальності до поліцейського;
- окреслено окремі характеристики дисциплінарної відповідальності поліцейського;
- дослідити порядки застосування дисциплінарних стягнень в органах Національної поліції України;
- охарактеризувати облік заохочень та стягнень.
- розглянути порядок проведення службових розслідувань в органах національної поліції України.

Окрім цього, призначення покарання за сукупністю кримінальних правопорушень у вітчизняній судовій практиці вимагає вдосконалення та раціоналізації в усіх аспектах, пов'язаних із визначенням виду та міри покарання, як за окремі кримінальні правопорушення, що становлять сукупність, так і за сукупністю кримінальних правопорушень. Така раціоналізація має здійснюватись як у контексті вироблення правил призначення покарання за сукупністю безвідносно до виду таких, а також напрацювання особливих правил призначення покарання, які, на наш погляд, мають розроблятися з огляду на специфіку конкретних злочинних посягань.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Судова практика у справах про злочини неповнолітніх і втягнення їх у злочинну діяльність URL: <http://www.scourt.gov.ua> (дата звернення 03.05.2022).
2. Король В.В. Засада гласності та її обмеження у кримінальному судочинстві : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. юрид. наук : спец.Київ, 2002. 19 с.
3. Абакіна-Пілявська Л. М. Інститут причетності до злочину в кримінальному праві України : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.08. Людмила Миколаївна Абакіна-Пілявська ; Національний університет «Одеська юридична академія». Одеса, 2014. 317 с.
4. Горох О. П. Виправлення засудженого як підстава заміни невідбутої частини покарання більш м'яким URL : <https://core.ac.uk/download/pdf/149248667.pdf> (дата звернення: 26.06.2022).
5. Грек Б. Декриміналізація діянь як один із видів гуманізації кримінальної відповідальності: сутність та підстави. Юридична Україна. 2012. № 8. С. 90-95.
6. Дмитрук М.М. Категорія проступку у кримінально-правовій доктрині : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. юрид. наук : спец. 12.00.08 «Кримінальне право та кримінологія; кримінально-виконавче право». О., 2012. 20 с.
7. Звільнення від покарання та його відбування : Лекція з «Кримінального права. Загальна частина». Київ. 2015. 16 с.
8. Казначєєва Д.В. Матеріальна підстава умовно-дострокового звільнення від відбування покарання. *Право і безпека*. 2005. № 4-5. С. 84-87 URL : http://nbuv.gov.ua/j-pdf/Pib_2005_4_5_25.pdf (дата звернення: 16.04.2022).

9. Конституція України :Закон України від 28.06.1996 р. № 254к/96-ВР (редакція станом на 15.05.2014 р URL: zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=254%EA%2F96 (дата звернення 03.05.2022).

10. Кримінальне право України. Загальна частина: підручник. за ред. В.В. Сташиса, В. Я. Тація. Х.: Право, 2012. 456 с.

11. Митрофанов А. А. Основні напрямки кримінально-правової політики в Україні : формування та реалізація: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. юрид. наук: спец. 12.00.08 “Кримінальне право та криминологія; кримінально-виконавче право”. К., 2005. 22 с.

12. Особливості здійснення кримінального провадження щодо неповнолітніх: навчально-методичний посібник/ Вищий спеціалізований суд України з розгляду цивільних і кримінальних справ. Національна школа суддів України. Проект « Реформування системи кримінальної юстиції щодо неповнолітніх в Україні». URL: http://youthjustice.org.ua/uploads/docs/UCP_Specifics-VK-RM-10-02-17.pdf (дата звернення 03.05.2022).

13. Про затвердження Порядку здійснення нагляду та проведення соціально-виховної роботи із засудженими до покарань, не пов'язаних з позбавленням волі : наказ Мініюсту від 29.01.2019 № 272/5 URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0120-19#Text> (дата звернення: 26.05.2022).

14. Про умовно-дострокове звільнення від відбування покарання і заміну невідбутої частини покарання більш м'яким : Постанова ПВСУ N 2 від 26.04.2002 URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0002700-02#Text> (дата звернення: 26.06.2022).

15. Рекомендація Рес (2000) 19 Комітету Міністрів Ради Європи державам-членам щодо ролі прокуратури в системі кримінального правосуддя URL : <http://www.scourt.gov.ua/clients/vsu/vsu.nsf/7864c99c46598282c2257b4c0037c014/74>

[42a47eb0b374b9c2257d8700495f8b/\\$FILE/%D0%A0%D0%B5%D0%BA%D0%BE%D0%BC%D0%B5%D0%BD%D0%B4%D0%B0%D1%86%D1%96%D1%8F%20Rec%20\(2000\)%2019.pdf](https://42a47eb0b374b9c2257d8700495f8b/$FILE/%D0%A0%D0%B5%D0%BA%D0%BE%D0%BC%D0%B5%D0%BD%D0%B4%D0%B0%D1%86%D1%96%D1%8F%20Rec%20(2000)%2019.pdf) (дата звернення: 16.04.2021).

16. Смушак О. М. Відповідальність за потурання злочину, та його попереджувальний вплив на злочинність. *Актуальні проблеми вдосконалення чинного законодавства України : зб. наукових статей*. Вип. XXXIII. – Івано-Франківськ : Прикарпатський нац. ун-т імені Василя Стефаника, 2013. С. 274–282.

17. Смушак О. М. Поняття причетності до злочину, кримінально-правове регулювання. *Актуальні проблеми вдосконалення чинного законодавства України : зб. наукових статей*. Вип. XXVII. Івано-Франківськ, 2011. – С. 275–280.

18. Смушак О. М. Приховування злочину: проблеми і перспективи законодавчого регулювання. *Науково-інформаційний вісник Івано-Франківського університету права імені Короля Данила Галицького : зб. наукових статей*. Вип. 5. Івано-Франківськ, 2012. С. 111–118.

19. Сташис В. Роль та значення покарання у системі запобігання злочинності. *Право України*. 2011. No 9. С. 167-173.

20. Туляков В.О. Призначення покарання. *Вісник Асоціації кримінального права України*. 2013. No 1. С. 208–227.

21. Узагальнення судової практики розгляду місцевими судами м. Харкова та Харківської області питань, які вирішуються судами першої та апеляційної інстанцій під час виконання вироків з період 2014-2015 роки URL : https://hra.court.gov.ua/sud2090/inf_court/generalization/uzag16k2 (дата звернення: 26.06.2022).

22. Узагальнення судової практики щодо розгляду слідчим суддею клопотань про застосування заходів забезпечення кримінального провадження / URL: www.sc.gov.ua/ (дата звернення 03.05.2022).

23. Ус О. В. Заміна невідбутої частини покарання більш м'яким. *Вісник Академії правових наук України : зб. наук. пр.* Харків, 2011. № 2. С. 182–191.
24. Фріс П.Л. Кримінально правова політика Української держави: теоретичні, історичні та правові проблеми К. : Атіка, 2005. 332 с.
25. Цивільне право України: навчальний посібник. Львів львівський державний університет внутрішніх справ, 2013. 468 с.

